

Grundläggande granskning 2022

Alingsås kommun

Nämnd/styrelse:
Överförmyndarnämnden

Sammanträdesdatum för nämndens behandling: **2022-12-13**

Information

Revisorerna ska enligt kommunallagen och god revisionsred årligen granska all verksamhet.

Den årliga granskningen består av tre delar enligt följande:

- Grundläggande granskning
- Fördjupade granskningar
- Granskning av delårs- och årsbokslut

I den grundläggande granskningen ingår att bedöma centrala styrning- och ledningsfrågor avseende verksamhet, ekonomi och intern kontroll. Granskningen ska ge underlag till att bedöma om direktionen har skapat förutsättning för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Svaren ska kunna härledas till revisionsbevis som styrker svaret, d.v.s. verifieras genom dokument, protokoll mm.

Ifylld revisionsenkät med tillhörande bilagor skickas senast **2021-11-01** till:
viktorja.bernstam@kpmg.se.

Vänligen notera att rutiner, processer mm. behöver beskrivas i respektive fält.

Vänligen observera att bilagor som bestyrker svaren behöver skickas in.
Bilaganamn och hänvisning till relevanta sidnr. anges i sista kolumnen.

Vid ev. frågor är ni välkomna att maila uppdragsledare: viktorja.bernstam@kpmg.se

1	Mål och måluppfyllelse	Ja	Nej	Delvis	Vet ej	Bilaga & sidnr.
1.1	Har nämnden fastställt mål som är tydligt kopplade till KF:s mål? Vänligen ange målen nedan.	☒	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Överförmyndarnämnden antog 2021-10-12 inför 2022 egna verksamhetsspecifika mål avseende granskning av ställföreträdarnas redovisning, se bilaga 1 (ÖFN § 28, dnr 2021.017 ÖN). Kopplingen till KF:s mål som gjorts avser mål 3: Alingsåsarna har inflytande, får god service och ett gott bemötande från kommunen.</p> <p>Överförmyndarnämndens främsta uppgift är att se till att den som har en ställföreträdare inte lider några rättsförluster till följd av sitt ställföreträdarskap. Det främsta verktyget i tillsynen är att granska den ekonomiska redovisning som lämnas av ställföreträdarna årligen senast 28/2. Att granskningen görs fort efter inlämningen ökar chansen att eventuella felaktigheter upptäcks tidigt och kan åtgärdas på lämpligt sätt. En bieffekt av granskningen är att ställföreträdaren kan få ett beslut om arvode, vilket också bör ske så tidigt som möjligt eftersom arvode då beslutas avseende nedlagt arbete föregående år.</p>					
1.2	Har nämnden formulerat målen så att de är mätbara?	☐	☐	☒	☐	
	<p>Beskrivning: Målen är per definition mätbara. Det som upptäckts är att verksamhetssystemet inte är helt kompatibelt med att ta fram exakt det underlag som behövs för att följa upp målen. Det har inneburit mycket manuellt arbete varje gång vissa av målen ska följas upp. Verksamheten ska se över detta till nästa år, så att målen blir mer träffsäkra utifrån vad som faktiskt går att ta fram enkelt ur verksamhetssystemet.</p>					
1.3	Följer nämnden upp hur målen utvecklas under året?	☒	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Nämnden antog 2021-12-14 en rutin för återkoppling, se bilaga 2 (Återrapportering och rutin för granskning av delegationsbeslut, dnr 2021.021 ÖN). Där framgår att från och med mars och till dess att granskningen är färdig ska förvaltningen informera nämnden om granskningsläget på varje sammanträde.</p> <p>Eftersom målen också är inkluderade i nämndens budget görs en mer formell uppföljning i samband med delårsbokslut (31/8) och årsbokslut (31/12).</p>					
1.4	Har nämnden beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	☐	☒	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Nämnden ska diskutera utfallet på kommande sammanträde den 8 november. Syftet är att föra en dialog kring varför målen inte uppfyllts och vilka åtgärder som är lämpliga att vidta inför 2023.</p>					
1.5	Kommer målen att uppnås för helår 2022?	☐	☒	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Vissa av målen har redan passerat datum.</p>					

1.6	Är verksamhetsplan för 2022 antagen?	☐	☒	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Verksamheten i form av samverkan mellan Alingsås och Lerum infördes 1 oktober 2021. Många och stora förändringar har gjorts, men det var också kort om tid att hinna få alla delar på plats inför 2022.</p>					

2	Ekonomistyrning	Ja	Nej	Delvis	Vet ej	Bilaga
2.1	Följer nämnden upp ekonomin och upprättar prognoser tillräckligt under året?	☒	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Nämnden får ekonomisk återkoppling i enlighet med beslutad styrmodell.</p>					
2.2	Har nämnden fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	☐	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Ej aktuellt.</p>					
2.3	Har nämnden redovisat en konsekvensanalys till fullmäktige i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	☐	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Ej aktuellt.</p>					

3	Intern kontroll	Ja	Nej	Del- vis	Vet ej	Bilaga
3.1	Har nämnden fastställt en internkontrollplan för 2022? Vänligen ange antal kontrollmål	☒	☐	☐	☐	
<p>Beskrivning: Fyra interkontrollpunkter har antagits, samtliga nya för nämnden.</p>						
3.2	Genomförs årliga risk- och väsentlighetsanalyser?	☒	☐	☐	☐	
<p>Beskrivning: Internkontrollplanen är en bilaga till budgeten och ses över årligen för att motsvara riskerna i verksamheten.</p>						
3.3	Har en risk- och väsentlighetsanalys genomförts inför val av kontrollmål i 2022 års internkontrollplan?	☒	☐	☐	☐	
<p>Beskrivning:</p>						
3.4	Är nämnden delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som ligger till grund för internkontrollplanen?	☐	☒	☐	☐	
<p>Beskrivning: Nämnden var inte delaktig inför internkontrollplanen 2022, men planeras vara delaktig inför framtagandet av plan 2023.</p>						
3.5	Upprättas en genomförande-/uppföljningsrapport avseende resultatet av genomförda kontroller?	☐	☒	☐	☐	
<p>Beskrivning:</p>						
3.6	Rapporteras resultat från genomförda kontroller till nämnden?	☒	☐	☐	☐	
<p>Beskrivning: Ja, i samband med delårsbokslut (31/8) och årsbokslut (31/12).</p>						
3.7	Hur ofta sker rapportering av uppföljning av internkontrollplanen till nämnden?	☐	☐	☐	☐	
<p>Beskrivning: 31/8 och 31/12.</p>						

3.8	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister?	☐	☐	☐	☐	
	<p>Beskrivning: Har inte varit aktuellt under 2022 hittills.</p> <p>Bifogar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delårsbokslut 2021 • Årsbokslut 2021 • Delårsbokslut 2022 • Budget 2022 					

***Vänligen bifoga internkontrollplaner och resultatet av genomföra kontroller för åren 2021 och 2022.**

4	Utmaningar och risker
4.1	Vänligen redogör för nämndens/styrelsens befintliga utmaningar samt risker och utmaningar på kort och lång sikt
	<p>1. Som en direkt följd av den kritik som nämnden ådragit sig från Länsstyrelsen avseende verksamhetsåret 2021 har flera nya riktlinjer antagits. Bland annat en tydligare riktlinje för granskning av ställföreträdes redovisning, då detta varit ett område där brister uppvisats.</p> <p>Detta har medfört att granskningen tagit betydligt längre tid än tidigare år. En konsekvens har också varit att fler ställföreträdare än normalt blivit entledigade. Vissa frivilligt på grund av upplevt högre krav som de inte varit beredda att efterleva eller i vissa fall genom beslut och mot sin vilja. Det innebär att antalet bytesärenden varit många och krävande under året. På grund av pandemin har nästan inga nya ställföreträdare utbildats under de senaste åren, varför rekryteringsunderlaget börjat svikta och vissa byten har tagit lång tid att genomföra.</p> <p>Vidare har revisionen tidigare kritiserat nämnden för bristande uppföljning och kontroll. Även detta har verksamheten arbetat intensivt med under hela året för att skapa tydligare struktur och rutiner för hur nämnden ska ha mer insyn och kontroll. Det har inneburit vissa nya rutiner för nämndens ledamöter, såsom granskning av anmälda delegationsbeslut och krav på utbildning.</p> <p>Det förändrings- och utvecklingsarbete som pågår ger med andra ord effekt på många olika sätt både för nämnden och verksamheten. Det påverkar även ställföreträdarna just nu i form av längre handläggningstider och nya rutiner med tydligare krav på hur uppdraget ska skötas.</p> <p>Målet med allt som görs är att trygga rättssäkerheten för den utsatta grupp som av olika anledningar inte själv klarar att sköta sina ekonomiska och juridiska angelägenheter och därför har en god man/förvaltare eller förmyndare.</p> <p>2. Prisbasbeloppet ökar kraftigt 2023, vilket påverkar kostnaden för arvoden till ställföreträdare, som bygger på procent av prisbasbeloppet.</p> <p>3. Den så kallade ställföreträdarutredningen som förväntades bli en proposition redan under våren 2022 har skjutits på framtiden. Många av de förslag som finns i</p>

utredningen kommer innebära förändringar för överförmyndarens verksamhet.

Först när det finns en proposition kan en närmare utredning av dess effekter göras, men förväntningen är utökade arbetsuppgifter som flyttas från tingsrätten till överförmyndaren.

4. Godmanssystemet bygger på att frivilliga lekmän åtar sig uppdraget mot en ersättning som inte alls motsvarar det arbete som läggs ned. Så länge systemet inte förändras kommer verksamheten alltid att brottas med problematiken i att rekrytera framför allt förvaltare till så kallat svåra uppdrag. Hot, våld, oönskade besök, extremt många kontakter via t.ex. sms och liknande är inslag som är svåra att motivera för någon som förväntas utföra uppdraget på sin fritid mot ett mindre arvode.
5. I takt med att kontanterna försvinner i samhället ha förskingring genom kortköp blivit ett uppmärksammat område som tidigare inte varit aktuellt på samma sätt. En fråga som behöver adresseras av nämnden.
6. Det digitala utanförskapet för personer med god man eller förvaltare är ett ständigt närvarande problem. Den som inte själv kan få ut ett bank-ID på grund av att hen inte kan t.ex. läsa och skriva blir exkluderad från stora delar av det digitala samhället. Boka läkarbesök, logga in på olika myndigheters sidor, ta del av digital brevlåda och så vidare. Idag finns ingen teknisk lösning för att en god man ska kunna få ett digitalt ID för att kunna sköta dessa frågor åt sin huvudman, vilket skapar stor frustration och mycket merarbete i utförandet av uppdraget.
7. Ställföreträdare behöver mer utbildning. Dels grundutbildning för att få ett uppdrag, men sedan påfyllning genom vidareutbildning och fördjupning. Målet är att hålla minst två grundkurser varje år och någon form av fördjupningstillfälle för alla som är aktiva. Men utbildning är resurskrävande och sannolikt skulle mer utbildning behövas för att ställföreträdarna skulle kunna bli mer trygga i sina uppdrag.
8. Samverkan med myndigheter och utförare behövs. Det handlar om att informera och utbilda chefer, boendepersonal, hemtjänst, boendestödjare med flera i vad en god man är och vad dennes uppdrag är. När det uppstår felaktiga och oklara förväntningar på en god man blir uppdraget onödigt svårmanövrerat.